

การสอนอ่านแจกลูกและการสะกดคำเป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่านและการเขียน เพราะเป็นหลักเกณฑ์การนำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดมาประสมกัน และในการสอนอ่านแจกลูกสะกดคำมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการแจกลูกและสะกดคำให้ถูกต้อง จะทำให้อ่านหนังสือออกและเขียนหนังสือได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนวิชาต่าง ๆ และเพื่อการศึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป ทักษะการสอนเขียนและการอ่านแจกลูกและสะกดคำจึงมีความจำเป็นและเป็นพื้นฐานที่สำคัญในทักษะการเขียนและการอ่าน ดังที่ วรรณิ โสมประยูร (2539 : 156) ได้กล่าวไว้ว่า การแจกลูกสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนและการอ่านอย่างหนึ่ง เพราะต้องรู้จักการแจกลูกสะกดคำให้ถูกต้องเสียก่อนจึงสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนและอ่านสะกดคำไม่ได้ เด็กจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวของผู้อื่น และแสดงให้เห็นว่าผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองไม่ได้ กล่าวคือ สื่อสารกันไม่ได้นั่นเอง ดังนั้นการเขียนและการอ่านสะกดคำให้ถูกต้อง นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการเขียน เด็กควรเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเสียแต่เริ่มเรียงคำ เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักคำต่างๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และช่วยให้เด็กได้ใช้คำต่าง ๆ ให้ถูกต้องและกว้างขวางสอดคล้องกับ ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 54-58) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาของการเขียนสะกดคำว่า ส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสะกดการันต์ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาส่วนใหญ่อยังเขียนสะกดการันต์ผิดพลาด สาเหตุเพราะเด็กไม่ได้รับการฝึกเขียนสะกดคำอย่างถูกวิธีและเพียงพอ ฉะนั้นครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนสะกดคำให้แก่นักเรียนให้เกิดความรู้ ความสนุกสนานและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

ปัจจุบันในการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนยังมีปัญหาอยู่มาก จากการประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยได้ร้อยละ 69.55 ซึ่งอยู่ในระดับผลการเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด ทักษะที่มีปัญหา ได้แก่ ทักษะการอ่าน และการเขียนปัญหาการใช้ภาษาไทย ได้แก่ การอ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่สามารถอ่านสะกดคำและเขียนได้ถูกต้อง ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาต่อไป จากความเป็นมาของปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้านวัตกรรมที่ดี ๆ มาแก้ปัญหาคำอ่านและการเขียนแจกลูกและสะกดคำ จึงทำให้พบว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเสริมทักษะ และพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร จะต้องสร้างแบบฝึกทักษะตามหลักจิตวิทยา นักการศึกษาชื่อว่าชอนด์ไคค์ ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้

จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้มีการฝึกฝนหรือทำซ้ำในสิ่งนั้นบ่อย ๆ ดังนั้นในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ถ้าผู้เรียนได้ฝึกซ้ำบ่อย ๆ ย่อมเกิดความชำนาญ (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม 2538 : 65- 82) : ซึ่งสอดคล้องกับน้อมจิตร เพชรวิเศษ (2542 : 3) กล่าวว่า การฝึกการเขียนถูกวิธีต้องอาศัยการฝึกย้ำทำทบทวนบ่อย ๆ ผู้เขียนจึงจะจำได้ ฟังเข้าใจ พูด อ่านและเขียนได้ถูกต้องคล่องแคล่ว และวิธีที่จะฝึกทักษะทางภาษาได้ผลดีวิธีหนึ่งก็คือ การฝึกทักษะด้วยแบบฝึก เพราะแบบฝึกเป็นส่วนประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการสอนภาษา นอกจากนี้วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้นคือ แบบฝึกเพราะนักเรียนนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น การฝึกย้ำทำบ่อย ๆ ย่อมจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญสามารถจดจำเรื่องราวนั้นได้อย่างคงทนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับมนตรี ภัคดีณรงค์ (2540 : 96) ที่กล่าวว่า เด็กนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกต่าง ๆ มีความคงทนในการเรียนรู้ได้ดีเพราะนักเรียนได้ฝึกทำบ่อย ๆ ได้ลงมือฝึกกระทำเอง จึงทำให้เกิดความสนุกสนานในการทำแบบฝึก และผลการวิจัยของ ขวัญทอง จันทฤทธิ์ (2542 : 1-2) ยังพบว่าการใช้แบบฝึก การสะกดคำและแจกลูกของหนังสือภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้คะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ซึ่งสอดคล้องกับประภาพร อันสงคราม (2545 : 107)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 80/80
2. นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. พื้นที่

พื้นที่โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 รวม 3 ห้องเรียน จำนวน 88 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน เพศชายจำนวน 19 คน เพศหญิงจำนวน 11 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากผู้วิจัยเป็นครูประจำชั้นสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

3. ตัวแปรในการวิจัย จำแนกเป็น

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ แบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ระหว่างวันที่ 24 มกราคม 2549 ถึง วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2549 รวมทั้งสิ้น 36 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

5. คำ

คำที่นำมาใช้ คือ คำที่กรมวิชาการกำหนดไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐาน ภาษา เล่ม 1 เล่ม 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งได้มาจากการสำรวจคำของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำนวน 90 คำ ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนมีปัญหาในการอ่าน ผู้วิจัยจึงนำมาสร้างแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 ชุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำจากทฤษฎีการลองผิดลองถูกของธอร์นไดค์ (Thorndike) มาเป็นหลักการสร้างแบบฝึกทักษะ 3 ประการ คือ

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) กฎนี้กล่าวถึงสภาพความพร้อมของนักเรียนทางด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าร่างกายเกิดความพร้อมแล้วได้กระทำย่อมเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้ายังไม่พร้อมที่จะทำแล้วถูกบังคับให้กระทำจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ
2. กฎแห่งการฝึกฝน (Law of exercise) กฎนี้กล่าวถึง การสร้างความมั่นคงของการเชื่อมระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้อง โดยการฝึกหัด โดยการกระทำซ้ำบ่อย ๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้และคงทน
3. กฎแห่งผลที่พอใจ (Law of effect) กฎนี้กล่าวถึงผลที่จะได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมเรียนรู้แล้วว่าถ้าได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้อีกต่อไป แต่ถ้าไม่ได้รับความพึงพอใจก็ไม่อยากจะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การพัฒนา** หมายถึง กระบวนการในการผลิตและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนแจกลูกและสะกดคำอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนตามหลักวิชาการในการพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนและให้เกิดประสิทธิผล
2. **แบบฝึกทักษะ** หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนแจกลูกและสะกดคำ จำนวน 18 ชุด
3. **การแจกลูก** หมายถึง การออกเสียงคำที่ประสมด้วยเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด โดยมีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงหลักแล้วเปลี่ยนเสียงสระไปตามลำดับ หรือเปลี่ยนเสียงตัวสะกดไปที่ละมาตรา หรือการออกเสียงคำที่ประสมด้วยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด โดยมีเสียงสระเป็นเสียงหลักแล้วเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นหรือเสียงสะกด
4. **การสะกดคำ** หมายถึง การออกเสียงตามพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์มาประสมกันให้มีความหมายที่ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 และสามารถนำคำดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน
5. **คำ** หมายถึง คำที่กรมวิชาการกำหนดไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา เล่ม 1 เล่ม 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งได้มาจากการสำรวจคำของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำนวน 90 คำ นำมาสร้างแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 ชุด
6. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง คะแนนของผู้เรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน
7. **ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ** หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการผลิตสื่อที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ซึ่งได้จากร้อยละของคะแนนรวมของแบบฝึกทักษะทั้ง 18 ชุด และร้อยละของคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80
  - 7.1 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำแต่ละชุด

7.2 80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

8. ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ได้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้จากแบบฝึกทักษะการแจกลูกและสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1